

TOSHKENT PEDIATRIYA TIBBIYOT INSTITUTI

“TASDIQLAYMAN”

Toshkent pediatriya tibbiyot
instituti rektori

B.T.Damirov

2022 yil

ASAB TIZIMINI PERINATAL PATOLOGIYASI MODULI DASTURI

Bilim sohasi: 900000 - Sog'liqni saqlash va ijtimoiy ta'minot

Ta'lim sohasi: 910000 - Sog'liqni saqlash

Mutaxassislik: 70910306 – Neonatologiya

Toshkent – 2022

Tuzuvchilar:

- A.V Alimov – Toshkent Pediatriya Tibbiyot institutining Neonatologiya kafedrası mudiri professor.
- Z.J. Raxmankulova – Toshkent Pediatriya Tibbiyot institutining Neonatologiya kafedrası dotsenti, t.f.d.
- M.A. Ismailova – Toshkent Pediatriya Tibbiyot institutining Neonatologiya kafedrası dotsenti, t.f.n.
- M.A. Gulyamova – Toshkent Pediatriya Tibbiyot institutining “Neonatologiya” kafedrası dotsenti, t.f.n.

Taqrizchilar:

F.S.SHamsiyev – Toshkent vrachlar malakasini oshirish institutining Pediatriya kafedrası mudiri, t.f.d., professor.

E.A.SHamansurova – ToshPTI Poliklinik pediatriya kafedrası mudiri, t.f.d.

Modul dasturi Toshkent pediatriya tibbiyot institutida ishlab chiqildi.

Modul dasturi Toshkent Pediatriya Tibbiyot instituti MUK yigilishida ko’rib chiqilgan va tasdiklashga tavsiya berilgan. (2022 yil “_24_” avgust “_1_” – sonli bayonnoma).

Modul dasturi Toshkent Pediatriya Tibbiyot instituti Kengashida ko’rib chiqilgan va tasdiqlangan. (2022 yil “_31_” avgust “__314__” – sonli buyruq 3- ilova).

1.O'quv dasturining dolzarbligi va oliy ta'limdagi o'rni.

O'zbekistonda onalik va bolalikni muxofaza qilish Sog'liqni Saqlashni va Davlat dasturlarining asosiy yunalishlaridan hisoblanadi. Xalqaro Barqaror Rivojlanish Maqsadlaridan biri (SDGs) bolalar sog'ligini saqlash va gudaklar o'limini kamaytirishga qaratilgan.

Oxirgi o'n yillikda perinatal kasalliklar bolalar va gudaklar o'limi strukturasiida yetakchi urirlarni egallab kelmokda. Butun dunyo bolalar o'limi xisoboti ma'lumotlari bo'yicha, 2019 yil davomida 2,4 million bola xayotining dastlabki oyida vafot etgan, bu o'z navbatida xar kuni yangi tug'ilgan chaqaloqlarning 6700 nafari vafot etganini bildiradi. Barcha o'lgan yangi tug'ilgan chaqaloqlarning 75 foizi xayotining birinchi xaftasida vafot etgan. Dunyo bo'yicha 2019 yil davomida 5 yoshgacha kuzatilgan bolalar o'limining 47foizini neonatal o'lim tashkil etgan. Butun dunyoda 2 millionga yaqin o'lik to'g'ilish kuzatiladi, bu xar 16 sekunda 1ta o'lik bola tug'ilayetganidan dalolat beradi. Bu o'limlarning asosiy qismini tegishli perinatapl parvarish yordamida oldini olish mumkin edi (Child mortality report 2020, WHO, WB).

Magistr neonatolog - tayyorlash modul dasturi talabalarni chaqaloqlarni parvarishlash asoslari, ona va bola salomatligini saqlash, yangi tug'ilgan chaqaloqlik davrini ko'p uchraydigan kasalliklarni davolash va oldini olish chora-tadbirlarini uz ichiga oladi.

Respublikamizda sog'likni saqlash tizimida amalga oshirilayotgan qator islohatlarni va normativ-huquqiy hujjatlarni inobatga olgan holda ushbu modul dasturida sog'lom turmush tarzini targ'ibot qilish, neonatal davridagi chakaloklarda kasalliklarini oldini olish, zamonaviy diagnostika va turli xil kasalliklarni davolashni yuqori texnologiyali usullarini qamrab olishga aloxida e'tibor qaratilgan. Bundan tashqari dunyoviy va mahalliy epidemiologik holatni inobatga olgan holda, yuqumli kasalliklarda chaqaloqlar bilan ishlash, diagnostika va davolash xususiyatlari, tug'ruq komplekslarini, neonatal bo'limlarni ish faoliyatini takomillashtirish kabi savollarga alohida mavzular ajratilgan.

Magistrlardan homila va onaga tug'ruqgacha tibbiy yordamni kursatish asoslari; yangi tug'ilgan chaqaloqlarni jismoniy rivojlanishi va yetukligini baxolash; sog'lom va kasal chaqaloqlarni ovkatlantirish; yangi tug'ilgan chaqaloqlarni parvarishlash tamoyillari; laborator va asbobiy tekshiruvlar taxlili; yangi tug'ilgan chaqaloqlik davri patologik xolatlarini diagnostikasi; yangi tug'ilgan chaqaloqlarni reanimatsiyasi asoslari va usullari; oila sharoitida epidemiyaga karshi va profilaktik tadbirlarni tashkil qilish; yangi tug'ilgan chaqaloqlarda immunoprofilaktika o'tkazish kabi amaliy kunikmalarni o'zlashtirish talab kilinadi.

Neonatologiya mutaxassislik bo'yicha ushbu modul dasturi qo'yilgan DTS talablari asosida tuzilgan.

2. Modul dasturining maqsadi va vazifalari

2.1. Modul dasturining maqsadi - davlat ta'lim standartlari va malaka talablarida magistr talabaning bilimi, ko'nikma va kompetensiyalariga qo'yilgan talablarga muvofiq o'quv rejaga kiritilgan muayyan modul tomonidan mehnat bozori

talablariga, xamda sertifikat siya va keyingi litsenziyalash talablariga to'liq javob beradigan mutaxasislarni tayarlashdan iborat.

2.2. Modul dasturining vazifalari: - Asab tizimini perinatal patologiyasi kasalliklari epidemiologiyasi etiologiyasi patogenezi xaqidagi bilimlarni zamonaviy darajada shakllantirish; neonatal davri kasalliklari diagnostikasini zamonaviy usullarini qo'llash buyicha bilimlarni shakllantirish va natijalarini taxlil qilishni urgatish; neonatolog amaliyotida zarur buladigan davolash diagnostika tadbirlari xajmini mustaqil aniqlash kunikmalarini shakllantirish. YAngi tug'ilgan chaqaloqlik davrida yuzaga keladigan shoshilinch xolatlarda ko'rsatiladigan zamonaviy yuqori malakali tibbiy yordam kunikmalarini o'rgatish. Turli patologiyali chaqaloqlarga utkazaladigan reabilitatsiya tadbirlari xaqidagi shakllantirish; YAngi tug'ilgan chaqaloqlik davrida keng uchraydiagn kasalliklar va ularni asoratlarini kamaytirish buyicha amalga oshiriladigan profilaktik tadbirlarni o'tkazishni o'rgatish; davlat dasturlarini, zamonaviy farmoiyshlarini o'rgatish va qo'llash;

- neonatologiyaga oid jahondagi ilm-fan, texnika, texnologiyalarning so'nggi yutuqlarini, ilg'or horijiy tajribalarni keng yoritish va ularni hisobga olgan holda modul mavzularini shakllantirish;

- modulni o'zlashtirish, talabalarda modulga oid kasbiy bilim va ko'nikmalarni shakllantirish uchun zarur o'quv-uslubiy shartlar, o'quv adabiyotlar va didaktik materiallarni belgilash;

- baholash vositalari yordamida talabalar bilimini nazorat qilish shakllarini belgilash.

2.3. Modul dasturi bo'yicha talabalarining bilim, ko'nikma va malakalariga qo'yiladigan talablar(1 semestrda):

- chaqaloqlarning asab tizim jarohatlanishining dolzarb muammolari;
- tug'ruq jarohatlari bor chaqaloqlarning tashxisoti va davolash usullarining yangi texnologiyalari **haqida tasavvurga ega bo'lishi**;
- klinika – laborator, instrumental va funksional tekshirish usullarini;
- tug'ruq jarohatlarining zamonaviy patogenetik mexanizmlari patomorfologiyasini;
- tug'ruq jarohatlarining klinik kechishi hususiyatlari, asoratlarini.
- tug'ruq jarohatlarining zamonaviy tasnifini;
- tug'ruq jarohatlarini davolashning zamonaviy usullarini;
- zamonaviy klinik-laborator, instrumental va funksional tekshirish usullarini;
- muddatiga yetib va muddatiga yetmay tug'ruq jarohati bilan tug'ilgan chaqaloqlarni o'tkir va o'tkir osti davrida malakali olib borish va reabilitatsiyasini **bilishi va ulardan foydalana olishi kerak**;
- chaqaloqlarda asosiy fiziologik va patologik reflekslarni tekshirish, hamda baholash;

- neonatolog quyidagi shoshilinch holatlarni klinik ko'rishlarini va tashxislash mezonlarini bilishi kerak: kalla suyagi ichi tug'ruq jarohatlari, orqa miya tug'ruq jarohatlari hamda tez tibbiy yordam ko'rsatish;
- laborator va instrumental tekshirish shu jumladan NSG, KT usullarni tahlil qilish;
- tashxisni shakllantirish ***ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.***
- Teri tug'ruq travmasiga ishlov berish;
- elka suyagi shikastlanganda bog'lami quyish (Dezo bog'lami);
- orqa miya suyuqligi taxlilining interpretatsiyasini o'tkazish;
- fiziologik reflekslarni o'tkazish texnikasini;
- ota-onalarga tug'ruq jarohati bo'lgan chaqaloqlarni parvarishi bo'yicha maslaxatlar berish;
- tug'ruq jarohatlari perinatal parvarish sifatini tashkil qilish ***malakasiga (shu jumladan klinik amaliy ko'nikmalariga) ega bo'lishi kerak.***

Modul dasturi bo'yicha talabalarning bilim, ko'nikma va malakalariga qo'yiladigan talablar(2 semestrda):

- tug'ruq jarohatlari bor chaqaloqlarning va orqa miya va yelka chigali tug'ruq jarohatlari tashxisoti va davolash usullarining yangi texnologiyalari ***haqida tasavvurga ega bo'lishi;***
- klinika – laborator, instrumental(NSG, KT, ExoEG,)va rentgen tekshirish usullarini va interpretatsiyasi;
- tug'ruq jarohatlarining zamonaviy patogenetik mexanizmlari patomorfologiyasini;
- tug'ruq jarohatlarining klinik kechishi hususiyatlari, asoratlarini.
- tug'ruq jarohatlarining zamonaviy tasnifini;
- tug'ruq jarohatlarini davolashning zamonaviy usullarini;
- zamonaviy klinik-laborator, instrumental va funksional tekshirish usullarini;
- muddatiga yetib va muddatiga yetmay tug'ruq jarohati bilan tug'ilgan chaqaloqlarni o'tkir va o'tkir osti davrida malakali olib borish va reabilitatsiyasini ***bilishi va ulardan foydalana olishi kerak;***
- Teri tug'ruq travmasiga ishlov berish;
- elka suyagi shikastlanganda bog'lami quyish (Dezo bog'lami);
- tonusini, mushak kuchini baholashni, pay reflekslarini) tekshirish
- fiziologik reflekslarni o'tkazish texnikasini;

- kalla suyagi, orqa miya tug'ruq jarohatlarida shoshilinch holatlarni klinik ko'rinishlarini va tashxislash mezonlarini bilish, hamda tez tibbiy yordam ko'rsatish
- ota-onalarga tug'ruq jarohati bo'lgan chaqaloqlarni parvarishi bo'yicha maslaxatlar berish;
- tug'ruq jarohatlari perinatal parvarish sifatini tashkil qilish **malakasiga (shu jumladan klinik amaliy ko'nikmalariga) ega bo'lishi kerak.**

Modul dasturi bo'yicha talabalarning bilim, ko'nikma va malakalariga qo'yiladigan talablar(2 semestrda):

- chaqaloqlarning nerv tizimining perinatal patologiyasini dolzarb muammolari;
- yangi tug'ilgan chaqaloqlar vizual diagnostika turlari: NSG, ExoEG, KT, MRT;
- yangi tug'ilgan chaqaloqlar markaziy nerv tizimining perinatal jarohatlanish tasnifi chaqaloqlarning tashxisoti va davolash usullarining yangi texnologiyalari **haqida tasavvurga ega bo'lishi;**
- markaziy nerv tizimining perinatal jarohatlanishning zamonaviy patogenetik mexanizmlari patomorfologiyasini;
- markaziy nerv tizimining perinatal jarohatlanish klinik kechishi hususiyatlari, asoratlarini.
- markaziy nerv tizimining perinatal jarohatlanish zamonaviy tasnifini;
- markaziy nerv tizimining perinatal jarohatlanish davolashning zamonaviy usullarini;
- zamonaviy klinik-laborator, instrumental va funksional tekshirish usullarini;
- muddatiga yetib va muddatiga yetmay markaziy nerv tizimining perinatal jarohatlanish bilan tug'ilgan chaqaloqlarni o'tkir va o'tkir osti davrida malakali olib borish va rehabilitatsiyasini **bilishi va ulardan foydalana olishi kerak;**
- chaqaloqlarda asosiy fiziologik va patologik reflekslarni tekshirish, hamda baholash;
- neonatolog quyidagi shoshilinch holatlarni klinik ko'rinishlarini va tashxislash mezonlarini bilish, hamda tez tibbiy yordam ko'rsatish;
- shokning turli shakllarida tezkor chora kurish;
- lyumbal punksiya utkazish;
- laborator va instrumental tekshirish shu jumladan NSG, KT usullarni tahlil qilish;
- tashxisni shakllantirish **ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.**
- REG, neyrosonografiya, komp'yuter tomografiyasi va boshqa tekshirish usullarining natijalarini interpretatsiyasini
- tonusini, mushak kuchini baholashni, pay reflekslarini tekshirishni;
- spastiklik, spastiklikni baholash shkalalarini,

- orqa miya suyuqligi taxlilining interpritatsiyasini o'tkazish;
- fiziologik reflekslarni o'tkazish texnikasini;
- ota-onalarga nerv tizimining perinatal patologiyasi bilan bo'lgan chaqaloqlarni parvarishi bo'yicha maslaxatlar berish;
- nerv tizimining perinatal patologiyasi bilan perinatal parvarish sifatini tashkil qilish **malakasiga (shu jumladan klinik amaliy ko'nikmalariga) ega bo'lishi kerak.**

3.Asosiy qism

3.1. 3.1. Modul dasturidagi ma'ruza mashg'ulotlari mavzulari va mazmuni, tashkil bo'yicha umumiy ko'rsatma va tavsiyalar:

Fanda ma'ruza mashg'ulotlari ko'zda tutilmagan

3.2. Fandagi amaliy (seminar, laboratoriya) mashg'ulotlari mavzulari, tashkil etish bo'yicha umumiy ko'rsatma va tavsiyalar:

3.2.1. Amaliy (seminar, laboratoriya) mashg'ulotlarining mavzular ro'yhati(1 semestr):

1.Blok. Tug'ruq jarohati. Teri, yumshoq to'qima, suyak va ichki a'zolar tug'ruq jaroxatlari Orqa miya va yelka chigali tug'ruq jaroxatlari. Xavfsiz onalik pritsiplari asosida tug'ruq jarohatlarini oldini olish

1. mavzu: Teri, yumshoq to'qima, suyak va ichki a'zolar tug'ruq jaroxatlari.

- Perinatal kasalliklarni tarkibida tug'ruq jaroxatlarini sabab omillari va ahamiyati.
- Teri, yumshoq to'qimalarni tug'ruq jaroxatlari.
- YUz nervi falaji
- Suyak tizimini tug'ruq jaroxatlari.
- Ichki a'zolarini tug'ruq jaroxatlari.

Tug'ruq jaroxatlari bor chaqaloqlarni reabilitatsiyasi.

2.mavzu: Orqa miya va yelka chigali tug'ruq jaroxatlari.

- Bosh miya nervlarini zararlanishi.
- Orqa miya tug'ruq jaroxatlari.
- Orqa miya tug'ruq jaroxatlarini zamonaviy tashxisot usullari.
- Orqa miya tug'ruq jaroxatlari bor bemorlarni davolash va reabilitatsiyasi.

Amaliy (seminar, laboratoriya) mashg'ulotlarining mavzular ro'yhati(2 semestr)

2.Blok. Nerv tizimining perinatal patologiyasi

Kalla suyagi ichiga qon quyilishlar. Etiopatogenez. Klinika. Diagnostika. Davolash. Reabilitatsiya. YAngi tug'ilgan chaqaloqlar markaziy nerv tizimining perinatal jarohatlanish. Asab tizimi kasalliklarining vizual diagnostikasi.

1. mavzu: YAngi tug'ilgan chaqaloqlar markaziy nerv tizimining perinatal jarohatlanish tasnifi.

- YAngi tug'ilgan chaqaloqlar markaziy nerv tizimining perinatal jarohatlanish tasnifi.

- Gipoksik – ishemik ensefalopatiyalar (GIE).
- GIE muammosini dolzarbligi va uni bola rivojlanishiga ta'siri.
- GIE turli davrlardagi klinik ko'rinishlari.
- GIE da davolash – diagnostika taktikasi.
- YATCHlarda talvasa sindromlari.
- GIE yakuni va bashorati.
- Bakterial meningit
- Ambulatoriya sharoitida markaziy nerv tizimining perinatal jarohatlanishi bo'lgan bolalarni olib borish taktikasi

2. mavzu: Kalla suyagi ichiga qon quyilishlar

- Etiopatogenezi, klinik ko'rinishi
- Epidural qon quyilishlar
- Subdural qon quyilishlar
- Supratentorial qon quyilishlar
- Bosh miya qon quyulishlari.
- Subaroxnoidal qon quyulishlar.
- Miya qorinchalariga qon quyulishlar.
- Miya ichiga qon quyulishlar.
- Asab tizimini perinatal kasalliklari tashxisotini zamonaviy asoslari.
- YATCHlarda asab tizimi kasalliklarini X-Xalqaro Kasalliklar klassifikatsiyasi bo'yicha talqini.

3. mavzu: Asab tizimi kasalliklarining vizual diagnostikasi.

- YATCHlarda vizual diagnostika turlari: NSG, ExoEG, KT, MRT.
- YATCHlarda asab tizimi kasalliklarini tashxislash va bashorat qilishda likvorni tekshirish, REG, neyrosonografiya, komp'yuter tomografiyasi va boshqa tekshirish usullarining ahamiyati

3.2.2. Amaliy (seminar, laboratoriya) mashg'ulotlarini tashkil etish bo'yicha umumiy ko'rsatma va tavsiyalar.

Amaliy mashg'ulotlar mul'timedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akademik guruhga bir o'qituvchi tomonidan o'tkaziladi.

Amaliy mashg'ulotlarni o'tkazishda qo'yidagi didaktik tamoyillarga amal qilinadi:

- Amaliy mashg'ulotlarni maqsadini aniq belgilab olish;
- O'qituvchining innovatsion pedagogik faoliyati bo'yicha bilimlarni chuqurlashtirish imkoniyatlariga talabalarda qiziqish uyg'otish;
- Talabada natijani mustaqil ravishda qo'lga kiritish imkoniyatini ta'minlash;
- Talabani nazariy-metodik jihatdan tayyorlash va h.k.

3.2.3. Fanni o'qitish davomida egallanadigan amaliy ko'nikmalar va kompetensiyalar .

Modul dasturi davomida egallanadigan amaliy ko'nikmalar ro'yhati (1 semestr):

.O'quv (klinik) amaliyotini o'tish davrida talabalar quyidagi amaliy ko'nikmalarni o'zlashtirishlari ko'zda tutilgan va kasalliklarda tashxis qo'yishi, taktika va zaruriy davoni olib borishi:

- *Orqa miya va periferik asab tizimining jaroxatida:* qo'lning aktiv xarakterini chegaralanishi, yuz assimetriyasi, bo'yin kiyshiqqligi, bulbar buzilishlar, nafas olish buzilishi, tiqilib qolishi, oyoq xarakterining chegaralanishi, kaft va tayanch reflekslarning sustligi, tonusini, mushak kuchini baholashni, pay reflekslarini) tekshirish.
- .
- *YUmshoq to'qimalar, paylar va suyaklarning jaroxatida:* bo'yin qiyshiqqligi, bo'g'im va qovurg'a funksiyasining buzilishi, kefalogematoma, yumshoq to'qimalar jaroxatidan so'ng qoldiq holatlar (dumba, boshning sochli qismi, yuz), yelka suyagi shikastlanganda bog'lam quyish (Dezo bog'lami), parvarish qilish.
- .- Antibakterial davo qilish;
- Gematologik tashxislash usullarining ma'lumotlarini baxolash;
- Ob'yektiv tekshiruvda mushak tonusidagi o'zgarishlarni, reflekslar xarakterini, uning reduksiya vaqtini, reflekslar shakillanishini aniqlashi;

Modul dasturi davomida egallanadigan amaliy ko'nikmalar ro'yhati(2 semestr):

.O'quv (klinik) amaliyotini o'tish davrida talabalar quyidagi amaliy ko'nikmalarni o'zlashtirishlari ko'zda tutilgan va kasalliklarda tashxis qo'yishi, taktika va zaruriy davoni olib borishi:

- *MNT tug'ma jaroxatida:* nevrologik statusda o'zgarishlar (tug'ma reflekslarda, mushak tonusida o'zgarishlar, patologik belgilarning bo'lishi – tremor, tutqanoqlar, qo'z simptomlarning bo'lishi – g'ilaylik, “quyosh botish” simptomi, nistagm, liqildoqning tarangligi va shishi, bosh miya qutisi shaklining o'zgarishi, bosh miya suyagi choklarining diastazi).
- REG, neyrosonografiya, komp'yuter tomografiyasi va boshqa tekshirish usullarining natijalarini interpretatsiyasini
- orqa miya suyuqligi taxlilining interpretatsiyasini o'tkazish;
- nerv tizimining perinatal patologiyasi bilan perinatal parvarish sifatini tashkil qilish
- Antibakterial davo qilish;
- Gematologik tashxislash usullarining ma'lumotlarini baxolash;
- Ob'yektiv tekshiruvda mushak tonusidagi o'zgarishlarni, reflekslar xarakterini, uning reduksiya vaqtini, reflekslar shakillanishini aniqlashi;
- Orqa miya punksiyasi;

Modul dasturi davomida egallanadigan kompetensiyalar (nomi, kodi) ro'yxati:

UK 1¹. Abstrakt fikr yuritish, xodisalarni tahlil va sintez qilish qobiliyatiga ega bo'lish;

UK 2. Dunyoqarashni shakllantirish uchun falsafiy bilimlarning asoslaridan foydalanish qobiliyati;

UK 3. Nostandart vaziyatlarda harakat qilish qobiliyati, qabul qilingan qarorlar uchun ijtimoiy va ahloqiy javobgarlikni olishga tayyorlik;

UK 4. O'z-o'zini rivojlantirishga, anglashga, o'qishga, ijodiy salohiyatdan foydalanishga tayyorlik;

UK 5. Favquloddagi vaziyatlarda birinchi tibbiy yordam texnikasini, himoya usullarini qo'llashga tayyorlik;

UK 6. Favqulodda vaziyatlarda birinchi tibbiy yordam texnikasini, himoya usullarini qo'llashga tayyorlik;

UK 7. Soglikni saklash tizimida Davlat siyosati va normativ-xukukiy boshkarishni ishlab chikarish uchun kerak buladigan urta va oliy tibbiy ma'lumot programmolari, xamda malaka oshirish uchun muljallangan kushimcha kasbiy programmalar buicha pedagogik faoliyat kursatishga tayyor bulish.

UKK 1². Kasbiy faoliyatning standart vazifalarini axborot, bibliografik manbalar, biotibbiyot terminologiyasi, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va axborot xavfsizligining asosiy talablarini hisobga olgan holda hal qilishga tayyorlik;

UKK 2. Professional faoliyatdagi muammolarni hal qilish uchun og'zaki va yozma ravishda rus va xorijiy tillarda muloqot qilishga tayyorlik;

UKK 3. Tibbiy xujjatlarni yuritishga tayyorgalik;

UKK 4. Kasbiy muammolarni hal qilishda dori vositalarini va ularning kombinatsiyalarini tibbiy maqsadlarda ishlatishga tayyorlik;

UKK 5. Bemorlarga birlamchi tibbiy yordam ko'rsatishni tashkil yetish va dastlabki tibbiy sanitar yordam ko'rsatishni ta'minlashga tayyorlik;

UKK 6. Tibbiy yordam ko'rsatishda ko'zda tutilgan tibbiy asboblardan foydalanishga tayyorlik.

UKK 7. Profilaktik faoliyatida soglikni saklash va mustaxkamlashga karatilgan, soglom xayot tarzini shakllantirish, kasallikni yuzaga kelishi va tarkalishini oldini olish, ularning erta diagnostikasini utkazish, kasallik rivojlanishi va kuchayishining sabablarini aniklash, va atrof muxitning odam organizmiga zararli ta'sirini bartaraf kilishni uz ichiga olgan tadbirlar majmuasi(kompleksi)ni amalga oshirishga tayyor bulish .

UKK 8. Profilaktik tibbiy kuruvlar va dispanserizatsiyani utkazish, xamda soglom va surunkali bemorlarga dispanser nazoratni amalga oshirishga tayyor bulish.

¹ UK- умумий компетенция

² UKK – умумий касбий компетенция

UKK 9. Diagnostik faoliyatida kasalliklar va soglik bilan boglik bulgan muammolarning Xalkaro statistik klassifikatsiyasiga mos ravishda bemorlarda patologik xolatlar, kasallik simptomlari, sindromlar va nozologik turlarni aniklashga tayyor bulish

UKK 10. Davolash faoliyatida neonatologik tibbiy yordamga muxtoj bulgan bemorlarni davolash va olib borishga tayyor bulish.

UKK 11.Reabilitatsion faoliyatida tibbiy reabilitatsiyaga muxtoj bemorlarga nomedikamentoz dorilarni kullash va reabilitatsiyaning boshka turlarini amalga oshirishga tayyor bulish.

UKK 12.Psixologo-pedagogik faoliyatida bemorlar, ularning oila a'zolari va axoli urtasida uzi va atrofdagilarning sogligini saklash va mustaxkamlashga karatilgan yondashuvni (motivatsiyani) shakillantirishga tayyor bulish.

UKK 13.Tashkiliy-boshkaruv faoliyatida tibbiyot muassasalari va bulimlarida soglikni saklash tizimining tashkillashtirish va boshkarishning asoasiy tamoillarini kullashga tayyor bulish.

Asosiy tibbiy-statistik kursatkichlarga asoslanib, tibbiy yordam kursatilishining sifatini baxolashda ishtirok etishga tayyor bulish.

Modul dasturi davomida o'quv (klinik) amaliyotni tashkil etish bo'yicha umumiy ko'rsatma va tavsiyalar:

Talabaning malaka amaliyoti ta'lim jarayonining 50% ini tashkil qiladi va amaliy mashg'ulotlar klinika va uning bo'limlarida o'tkaziladi.

Amaliy mashg'ulotda amaliy ko'nikmalarga o'rgatish jarayoni batafsil rejalashtiriladi va bir necha bosqichni o'z ichiga oladi:

1. Birinchi bosqich – mashg'ulotning maqsadi va vazifalaridan kelib chiqqan holda o'rganilayotgan amaliy ko'nikmani o'rganish motivatsion asosi aniqlanadi, uning nazariy jihatlarini muhokama qilinadi. Amaliy ko'nikmalarni amalga oshirish uchun kerakli asbob anjomlar ishlash mexanizmi, ishlatish qoidalari bilan talablar tanishtiriladi.

Birinchi bosqichni amalga oshirish uchun kafedrada barcha asbob anjomlar mavjud va ishchi holatda bo'lishi lozim.

2. Ikkinchi bosqich – amaliy ko'nikmani namoyish qilib berish va ko'p marta mashq qilish. Bu bosqichni amalga oshirish uchun amaliy ko'nikmalarni qadamma-qadam algoritmi pedagog tomonidan va videofil'mlar orqali namoish etiladi, algoritmi asosida bosqichma-bosqich to'g'ri bajarishga alohida e'tibor qaratiladi. Talaba (magistr) amaliy ko'nikmani mustakil, biroq pedagog nazorati ostida mulyajlar, trenajyorlar, fantomlar va manekenlarda, talabalar o'zaro bir-birida ko'p marta mashq qilib o'rganadilar. Boshida barcha bosqichlarini alohida keyin umumlashtirgan xolda to'liq va to'g'ri bajara olgandan so'ng bemorda qo'llashga ruhsat beriladi (imitatsion trening).

Ikkinchi bosqichni amalga oshirish uchun kafedra tomonidan ishlab chiqilgan amaliy ko'nikmalar qadamma-qadam algoritmi va videofil'mi, o'kuv-uslubiy qo'llanmasi, bajarish sxemasi yoki texnikasi va h.k., baholash mezonlari ishlab chiqilgan bo'lishi lozim. Mulyajlar, trenajyorlar, fantomlar va manekenlar,

imitatorlar, asbob anjomlar bo'lishi lozim va kerakli shart sharoitlar (maksimal darajada ish sharoitiga yaqin modellashtirilgan) yaratilishi lozim. Bu bosqichda nazorat pedagog tomonidan amalga oshiriladi va kerak bo'lganda talabalar (magistrlar) ishidagi xatoliklarni to'g'rilaydi. Bu jarayonda talaba harakatlari videotasvirga olinib o'ziga namoish etilishi, kritik muhokama qilinishi mumkin. Talaba (magistr), uning xatosi nimada ekanligini, o'qituvchiga va boshqa magistrarga tushuntirib beradi va so'ngra muolajani takrorlaydi. Interfaollik shunda namoyon bo'ladiki, bunda boshqa magistrlar ekspert sifatida chiqishda va o'qitilayotgan magistrning amaliy ko'nikmani to'g'ri o'zlashtirganligini baholashda ishtirok etadilar. Amaliy ko'nikma avtomatizm darsigacha yetkazilishi maqsadga muvofiq.

3. Uchinchi bosqich - o'rganilgan bilim va amaliy ko'nikmani bemorda qo'llash. Bu bosqichda talaba o'zlashtirilgan bilim va amaliy ko'nikmani turli xil klinik holatlarda (shu jumladan shoshilinch holatlarda) qo'llashga, olingan natijalarni taxlil qilishga va shu ma'lumotlar asosida harakat taktikasini belgilashga pedagog nazoratida o'rgatiladi.

Uchinchi bosqichni amalga oshirish uchun kafedra tomonidan ishlab chiqilgan o'quv, uslubiy qo'llanmalar, fotosuratlar, vaziyatli masalar va testlar to'plami, keyslar, klinik protokollar, diagnostika va davolash standartlari, o'rgatuvchi kasallik tarihlari va ambulator kartalar va x.k. ishlatilishi lozim. Interfaollik shunda namoyon bo'ladiki, bunda boshqa magistrlar nafaqat ekspert sifatida chiqishda va o'qitilayotgan magistrning amaliy ko'nikmani to'g'ri o'zlashtirganligini baholashda balki komandada ishlashda ishtirok etadilar.

4. To'rtinchi bosqich – hulosa. Bu bosqichda pedagog talaba (magistr) tomonidan olingan bilim va egallagan ko'nikmani bemorlarda, turli xil vaziyatlarda, faoliyat jarayonida to'g'ri va to'liq qo'lla olishiga ishonch hosil qilishi kerak va shunda amaliy ko'nikma o'zlashtirildi deb xisoblanadi.

To'rtinchi bosqichni amalga oshirish uchun talaba (magistr) bemor bilan mustaqil ishlashi pedagog tomonidan nazorat qilinadi, tibbiy hujjatlarni, kasallik tarixini yozib ximoya qilganda baxolanadi.

Mashg'ulot so'nggida o'qituvchi har bir talaba (magistr)ning amaliy ko'nikmani o'zlashtirganligini tasdiqlaydi. Talaba (magistr) amaliy ko'nikmani o'zlashtira olmagan vaziyatlarda, mashg'ulotdan tashqari vaqtda mustaqil o'zlashtirish tavsiya etiladi va pedagogga qayta topshiradi. Talaba (magistr) barcha amaliy ko'nikmalarni o'zlashtirgan holda mutaxassislikni o'zlashtirgan hisoblanadi.

4. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar, tashkil etish bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

4.1. Tavsiya etilayotgan mustaqil ishlarning mavzular ro'yhati:

1. YATCH MNS tizimi anatomo-fiziologik asoslari.
2. Preyeklampsiya bilan kasallangan onalardan tug'ilgan yangi tug'ilgan chaqaloqlarning asab tizimining perinatal zararlanishi (PPSNS)
3. CHaqaloqlar nerv tizimining o'ziga xos xususiyatlari.

4. Bachadon chandig'i bo'lgan onalardan tug'ilgan, bosh miyaning perinatal gipoksik-gemorragik shikastlanishi bo'lgan yangi tug'ilgan chaqaloqlarda gemostaz tizimining buzilishlari.
5. YATCHlar va erta yoshdagi bolalarga diagnoz quyish uchun klassifikatsiyasidan foydalanish
6. Kesareva operatsiyasidan tug'ilgan perinatal nerv sistemasi jaroxatlari bilan yangi chakaloklarda neyrosonografiya ko'rsatkichlari.
7. Bajadondagi chandiq bilan yangi tug'ilgan chaqaloklarda nevrologik bizilishlar.
8. Ambulatoriya sharoitida markaziy nerv tizimining perinatal jarohatlanishi bo'lgan bolalarni olib borish taktikasi davolash-sog'lomlashtirish chora tadbirlari.
9. YATCHlarda vizual diagnostika usullari.

4.2. Tavsiya etilayotgan mustaqil ishlarning shakllari:

- taqdimotlar tayyorlash;
- o'quv adabiyotlari bilan ishlash;
- ilmiy jurnallar bilan ishlash;
- internet ma'lumotlaridan foydalanish;
- bemorlar kuratsiyasi;
- navbatchilikda turish;
- vaziyatli masala va testlar tayyorlash;
- simulyatsion - trenajer xonalardan foydalanish;
- tematik videofil'mlarni ko'rish;
- patanatomik tekshuriv jarayenida qatnashish;
- referativ ma'ruzalar tayyorlash;
- retseptlar yozish;
- modellar yasash, jadvallar, krossvordlar tuzish, organayzerlar tuzish va h.k;
- klinik fikrlashini baxolash varakasini tuldirish;
- video- va audiokassetalar yordamida amaliy kunikmalarni egallash;
- kasallik tarixini mustaqil yozish;
- prezentatsiya tayyorlash;
- tematik bemorlarni tanlab olish;
- kasal bemorlarga davolash algoritimini tuzish;
- onalar bilan suhbat va maruzalar o'tqazish;
- masofaviy ta'lim texnologiyasidan foydalanish;
- ilmiy tadqiqot konferensiyalarda ishtiroq etish;
- o'qituvni distansion usullari: tug'ruq va reanimatson zallaridan translyatsiyalarni ko'rish;
- komp'yuter dasturlari bilan foydalanish;
- xorijiy tillarni urganish;

- o'lgan bemorlarni kasalik tarixini retsenziya qilish.
- sanaviatsiya chaqurivida ishtiroq etish.
- ertalabki anjumanda taqdimot

4.3. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlarni tashkil etish bo'yicha umumiy ko'rsatma va tavsiyalar:

Mustaqil ish auditoriya va auditoriyadan tashqari o'tkaziladi.

Talaba mustaqil ishini tashkil etishda qo'yidagi shakllardan foydalaniladi:

- auditoriya mashg'ulotlaridan tashqari trenajer, mulyaj va simulyatsion zallarida/markazlarida tasdiqlangan amaliy ko'nikmalarni pedagog nazoratida son va sifat jihatdan bajarish va amaliy ko'nikmalarni o'zlashtirish daftarlarida aks ettirish;
- tibbiyot OTM klinikalari va klinik o'quv bazalarida auditoriyadan tashqari tashkillashtirilgan klinik navbatchilikda tasdiqlangan amaliy ko'nikmalarni navbatchi shifokor-pedagog nazoratida son va sifat jihatdan bajarish va navbatchilik daftarlarida aks ettirish;
- bemorlar kuratsiyasida davolovchi yoki navbatchi shifokor bilan nazorat qilishda ishtirok etish;
- tor mutaxassislar bilan bemorlarni kurigida ishtiroq etish.
- Instrumental (NSG, KIG va boshka) va laborator tadqiqot usullarini o'zlashtirish.
- ilmiy tadqiqot ishlari buyicha tematik bemorlarni olib borish.
- onalar orasida sanitar profilaktika ishlarni suxbat va ma'ruzalarni o'tkazish;
- klinik fikrlashini baxolash varakasini tuldirish
- ayrim nazariy mavzularni o'quv adabiyotlari yordamida mustaqil o'zlashtirish;
- berilgan mavzu bo'yicha axborot (referat) va prezintatsiya tayyorlash;
- modulning (fanning) bo'limlari yoki mavzulari ustida maxsus yoki ilmiy adabiyotlar (monografiyalar, maqolalar) bo'yicha ishlash va ma'ruzalar qilish;
- vaziyatli va klinik muammollarga yo'naltirilgan vaziyatli masalalar yechish;
- SASE (real klinik vaziyatlar va klinik vaziyatli masalalar asosida sase-study) yechish;
- talabaning o'quv-ilmiy-tadqiqot ishlarini bajarish bilan bog'liq bo'lgan adabiyotlar, monografiya va ilmiy to'plamlarni chuqur o'rganish;

Kurs ishi (loyihasi) bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar (mavjud bo'lgan holda yoritiladi):

Kurs ishi o'quv rejada rejalashtirilmagan.

Modul dasturi bo'yicha talabalar bilimni nazorat qilish turlari va baholash mezonlari

YAngi tug'ilgan chaqaloqlar va neonatal parvarish tamoyillari fan dasturi bo'yicha nazorat turlari va baholash mezonlari haqidagi ma'lumot modul bo'yicha birinchi mashg'ulotda talabalarga e'lon qilinadi.

Talabalarning modul bo'yicha o'zlashtirish darajasining Davlat ta'lim standartlariga muvofiqligini ta'minlash uchun quyidagi nazorat turlari o'tkaziladi:

- joriy nazorat (JN);
- oralik nazorat (ON);
- yakuniy nazorat (YAN).

Modulga ajratilgan kreditlar nazorat turlari bo'yicha quyidagicha taqsimlanadi:

№	Nazorat turi	Kredit soni
1.	Joriy nazorat	8
2.	Oralik nazorat	0
3.	YAkuniy nazorat	0
	JAMI	8

JORIY NAZORAT (JN)

Joriy nazoratda talabaning modul mavzulari bo'yicha bilim, amaliy ko'nikma va kompetensiyalarni egallash darajasini aniqlash va baholab borish ko'zda tutiladi. Tibbiyot kasbiga kirish moduli bo'yicha JN og'zaki, o'rgatuvchi-nazorat testlari, tarqatma materiallari bilan ishlash, vaziyatli masalalar, mulyaj va fantomlarda ishlash ma'lumotlarini o'rganish, bemorlar bilan ishlash, uyga berilgan vazifalarni tekshirish va shu kabi boshqa shakllarda o'tkazilishi mumkin.

Baholashda talabaning bilim darajasi, amaliy mashg'ulot materiallarini o'zlashtirishi, nazariy material muhokamasida va ta'limning interaktiv usullarida ishtirokining faollik darajasi, shuningdek, amaliy bilim va ko'nikmalarni o'zlashtirish darajasi, kompetensiyalarni egallash (ya'ni nazariy, analitik va amaliy yondoshuvlar) hisobga olinadi.

Har bir mashg'ulotda barcha talabalar baholanishi shart. Maksimal ball 100, o'tish bali 56 ball.

Joriy nazoratda talabalar bilimi ta'lim modeliga asoslangan xolda quyidagi bosqichlarda amalga oshiriladi: nazariy va amaliy qism (50:50).

Joriy nazorat uchun 5,2 kredit ajratiladi:

Tug'ruq jarohati – 2,2 kredit;

Nerv tizimining perinatal patologiyasi – 3,0 kredit;

Talaba xar bir bo'limdan belgilangan kreditlarni to'plagandan keyingina yakuniy nazoratga kiritiladi.

Modul bo'yicha talaba reytingi quyidagicha aniqlanadi:

Ball	ECTS baho	ECTS ning ta'rifi		Bah o	Ta'rifi
86-100	A	"a'lo" – a'lo natija, minimal hatoliklar bilan	modul dasturining barcha bo'limlari bo'yicha tizimli, to'la va chuqur bilimga ega bo'lishi, zarur dalillar bilan asoslay olishi; terminologiyadan (shu jumladan, ilmiy, xorijiy tilda ham) aniq, o'z	5	a'lo

			<p>o'rnida foydalanishi, savollarga javobni mantiqan to'g'ri, stilistik savodli ravishda ifodalashi;</p> <p>muammoli savollarni aniqlashi, o'z qarashlarini ilmiy-amaliy tilda asoslab bera olishi;</p> <p>modulning tayanch tushunchalarini bilishi va uni qisqa vaqt ichida ilmiy va amaliy masalalarni yechishda samarali qo'llay olishi;</p> <p>nostandart vaziyatlarda muammolarni mustaqil va ijodiy hal qila olish qobiliyatini ko'rsata olishi;</p> <p>amaliy ko'nikmalarni mustaqil ravishda to'liq bajara olishi (sifati va belgilangan soni jihatdan) va kompetensiyalarni to'liq egallashi;</p> <p>amaliy masalalarni qisqa, asoslangan va ratsional ravishda hal etishi;</p> <p>modul dasturida tavsiya etilgan asosiy va qo'shimcha adabiyotlarni to'liq va chuqur o'zlashtirishi;</p> <p>modul bo'yicha nazariyalar, konsepsiyalar va yo'nalishlar mohiyatini anglash, ularga tanqidiy baho berish va boshqa modullar ilmiy yutuqlarini qo'llay olishi;</p> <p>nazariy va amaliy mashg'ulotlarda butun semestr mobaynida ijodiy va mustaqil qatnashishi, guruhli muhokamalarda faol bo'lishi, vazifalarni bajarishda yuqori madaniyat darajasiga ega bo'lishi lozim;</p>		
81-85	B	"juda yaxshi" – o'rtadan yuqori natija,	modul dasturining barcha bo'limlari bo'yicha tizimli, to'la va chuqur bilimga ega bo'lishi, zarur dalillar bilan asoslay olishi;	4	yaxshi

		<p>ayrim hatoliklar bilan</p>	<p>terminologiyadan (shu jumladan, ilmiy, xorijiy tilda ham) aniq, o'z o'rnida foydalanishi, savollarga javobni mantiqan to'g'ri, stilistik savodli ravishda ifodalashi;</p> <p>o'z fikrini isbotlashda yoki boshqa nazariy materialni bayon qilishda yuzaga kelgan noaniqliklarni mustaqil bartaraf eta olishi;</p> <p>modulning tayanch tushunchalarini bilishi, qisqa vaqt ichida ilmiy va kasbiy vazifalarni qo'yish hamda hal qilishda undan unumli foydalanishi;</p> <p>standart vaziyatlarda muammolarni o'quv dasturi doirasida mustaqil hal qila olishi;</p> <p>amaliy ko'nikmalarni mustaqil ravishda to'liq bajara olishi (sifati va belgilangan soni jihatdan) va kompetensiyalarni to'liq egallashi;</p> <p>amaliy mashg'ulotlarda normativ-huquqiy hujjatlarni yaxshi bilishini namoyish qilishi, ushbu bilimlarni yangi vaziyatlarda to'g'ri (lekin doim ham ratsional emas) qo'llay olishi, bajarilgan ish natijalarini yetarli darajada rasmiylashtira olmaganligi;</p> <p>modul dasturida tavsiya qilingan asosiy adabiyotlarni o'zlashtirishi;</p> <p>o'rganilayotgan modul bo'yicha nazariyalar, konsepsiyalar va yo'nalishlar mohiyatini anglay olishi va ularga tanqidiy baho berishi;</p> <p>nazariy va amaliy mashg'ulotlarda butun semestr mobaynida ijodiy va mustaqil qatnashishi, guruhli muhokamalarda faol bo'lishi, vazifalarni bajarishda juda yaxshi</p>		
--	--	-------------------------------	---	--	--

			madaniyat darajasiga ega bo'lishi lozim;		
71-80	C	"yaxshi" – o'rtacha natija, sezilarli hatoliklar bilan	<p>modul dasturining barcha bo'limlari bo'yicha tizimli, to'la va chuqur bilimga ega bo'lishi, zarur dalillar bilan asoslay olishi, ammo bir oz kamchiliklar bilan;</p> <p>terminologiyadan (shu jumladan, ilmiy, xorijiy tilda ham) aniq, o'z o'rnida foydalanishi, savollarga javobni mantiqan to'g'ri, stilistik savodli ravishda ifodalashi;</p> <p>o'z fikrini isbotlashda yoki boshqa nazariy materialni bayon qilishda yuzaga kelgan noaniqliklarni mustaqil bartaraf eta olishi;</p> <p>modulning tayanch tushunchalarini bilishi, qisqa vaqt ichida ilmiy va kasbiy vazifalarni qo'yish hamda hal qilishda undan unumli foydalanishi;</p> <p>standart vaziyatlarda muammolarni o'quv dasturi doirasida mustaqil hal qila olishi;</p> <p>amaliy ko'nikmalarni mustaqil ravishda bajara olishi (sifati va belgilangan soni jihatdan) va kompetensiyalarni egallashi, ammo bir oz kamchiliklar bilan;</p> <p>amaliy mashg'ulotlarda normativ-huquqiy hujjatlarni yaxshi bilishini namoyish qilishi, ushbu bilimlarni yangi vaziyatlarda to'g'ri (lekin doim ham ratsional emas) qo'llay olishi, bajarilgan ish natijalarini yetarli darajada rasmiylashtira olmaganligi;</p> <p>modul dasturida tavsiya qilingan asosiy adabiyotlarni o'zlashtirishi;</p> <p>o'rganilayotgan modul bo'yicha nazariyalar, konsepsiyalar va</p>		

			<p>yo'nalishlar mohiyatini anglay olishi va ularga tanqidiy baho berishi;</p> <p>nazariy va amaliy mashg'ulotlarda butun semestr mobaynida ijodiy va mustaqil qatnashishi, guruhli muhokamalarda faol bo'lishi, vazifalarni bajarishda yaxshi darajaga ega bo'lishi lozim;</p>		
60-70	D	"qoniqarli" – sust natija, qo'pol kamchiliklar bilan	<p>davlat ta'lim standartlari (talablari) doirasida yetarli bilim hajmiga ega bo'lishi;</p> <p>terminologiyani ishlatishi, savollarga javoblarni to'g'ri bayon qilishi, lekin bunda ayrim xatolarga yo'l qo'yishi;</p> <p>javob berishga yoki ayrim maxsus ko'nikmalarni namoyish qilishda qiynalganda, modul bo'yicha asosiy tushunchaga ega ekanligini namoyish etishi;</p> <p>amaliy ko'nikmalarni (sifati va belgilangan soni jihatdan) mustaqil ammo hatoliklar bilan to'liq bajara olishi;</p> <p>kompetensiyalarni mustaqil, ammo hatoliklar bilan egallashi;</p> <p>modulining umumiy tushunchalari bo'yicha qisman bilimga ega bo'lishi va uni standart (namunaviy) vaziyatlarni hal etishda qo'llay olishi;</p> <p>pedagog xodim yordami bilan standart vaziyatlarni hal eta olishi;</p> <p>o'qilayotgan modul bo'yicha asosiy nazariyalar, konsepsiyalar va yo'nalishlar mohiyatini anglashi, ularga baho bera olishi;</p> <p>nazariy va amaliy mashg'ulotlarda pedagog xodim rahbarligida qatnashishi, vazifalarni bajarishda</p>	3	Qoniqarli

			yetarli madaniyat darajasiga ega bo'lishi lozim;		
55-59	E	"o'rta" – minimal natijaga teng	<p>davlat ta'lim standartlari (talablari) doirasida qoniqarli bilim hajmiga ega bo'lishi;</p> <p>terminologiyani ishlatishi, savollarga javoblarni to'g'ri bayon qilishi, lekin bunda ayrim qo'pol xatolarga yo'l qo'yishi;</p> <p>javob berishga yoki ayrim maxsus ko'nikmalarni namoyish qilishda qiynalganda va hatolarga yo'l qo'yganda, modul bo'yicha asosiy tushunchaga ega ekanligini namoyish etishi;</p> <p>amaliy ko'nikmalarni (sifati va belgilangan soni jihatdan) mustaqil emas va hatoliklar bilan to'liq bajara olishi;</p> <p>kompetensiyalarni mustaqil emas va hatoliklar bilan egallashi;</p> <p>modulining umumiy tushunchalari bo'yicha qisman bilimga ega bo'lishi va uni standart (namunaviy) vaziyatlarni hal etishda qo'llay olishi;</p> <p>pedagog xodim yordami bilan standart vaziyatlarni hal eta olishi;</p> <p>o'qilayotgan modul bo'yicha asosiy nazariyalar, konsepsiyalar va yo'nalishlar mohiyatini anglashi, ularga baho bera olishi;</p> <p>nazariy va amaliy mashg'ulotlarda pedagog xodim rahbarligida qatnashishi, vazifalarni bajarishda yetarli madaniyat darajasiga ega bo'lishi lozim;</p>		
31-54	FX	"qoniqarsi z" – minimal	davlat ta'lim standartlari (talablari) doirasida faqat ayrim fragmentar bilimlarga ega bo'lsa;	2	Qoni qarsiz

		darajadagi bilimlarni olish uchun qo'shimcha mustaqil o'zlashtirishi zarur	ilmiy terminlarni ishlata olmasa yoki javob berishda jiddiy mantiqiy xatolarga yo'l qo'ysa; nazariy va amaliy mashg'ulotlarda passiv qatnashib, vazifalar bajarish madaniyatining past darajasiga ega bo'lsa; amaliy ko'nikmalarga va kompetensiyalarga ega bo'lmasa, o'z xatolarini hatto pedagog xodim tavsiyalari yordamida ham to'g'rilay olmasa.		
0-30	F	"mutloq qoniqarsiz" – to'liq qayta o'zlashtirishi lozim	davlat ta'lim standartlari (talablari) doirasida faqat ayrim fragmentar bilimlarga ega bo'lsa; terminlarni ishlata olmasa yoki javob berishda jiddiy va qo'pol mantiqiy xatolarga yo'l qo'ysa yoki umuman javob bermasa; nazariy va amaliy mashg'ulotlarda passiv qatnashib, vazifalar bajarish madaniyatining past darajasiga ega bo'lsa yoki umuman bajarmasa; amaliy ko'nikmalarga va kompetensiyalarga ega bo'lmasa, o'z xatolarini hatto pedagog xodim tavsiyalari yordamida ham to'g'rilay olmasa.		

YAKUNIY NAZORAT (YAN)

YAN modul yakunida OSCE shaklida o'tkaziladi. Bunda talabalarning kompetensiyalarni, amaliy ko'nikmalarni egallash darajasi va nazariy bilimlari tekshiriladi. OSCE 10 ta stansiyadan iborat bo'lib, 8 ta stansiyada amaliy ko'nikma, 2 ta stansiyada nazariy savol beriladi. Maksimal ball 100, o'tish bali 56 ball.

5. Asosiy va qo'shimcha o'quv adabiyotlar hamda axborot manbalari

5.1. Asosiy adabiyotlar

1. Volodin N.N., Baybarin ye.N., Buslayeva G.N., Degtyarev D.N.
2. Neonatologiya .Natsional'noye rukovodstvo. Moskva. 2009g.
3. SHabalov N.P. Neonatologiya, uchebnik. Sankt – Peterburg.– 1 va2 tomlari 2016g.
4. Tricia Lacy Gomella with M. Douglas Cunningham and Fabien G. Eyal NEONATOLOGY Management. Procedures, On-Call Problems, diseases, and drugs. 2015g.
5. YAtsik G.V. Prakticheskoye rukovodstvo po neonatologii /– M.: Moskva. «Meditsinskoye informatsionnoye agentstvo»,344 b 2008g.

5.2. *Qo'shimcha adabiyotlar*

6. Barashev YU.I.Perinatal'naya nevrologiya. Moskva.2001g.
7. Belousova T.V., Andryushina I.V., Nujdin A.I. Prakticheskoye rukovodstvo po neonatologii – Novosibirsk, 67 b, 2007g.
8. Volodin N.N., Suxix G.T., Baybarina ye.N., Ryumina I.I.,Bazovaya pomosh' novorojdennomu – mejdunarodniy opit. Moskva. 2008g.
9. Kamilov A.I., Osnovi uxoda za zdorovim i bol'nim novorojdenim
- 10.Konsul'tirovaniye po grudnomu vskarmlivaniyu: kurs obucheniya. YUNISEF, 2006g.
- 11.Kurbanov B.J. i dr.SanPiN № 0372-20. Tashkent – 2020 g
- 12.Meyoriy xujjatlar: Vazirlar mahkamasining Sog'liqni Saqlashga tegishli qarorlari, O'zRSSV buyruqlari. № 2650. 4947. 3071.
- 13.Natsional'noye rukovodstvo po covid-19 Tashkent. MzRU. VOZ 26 marta, 2020g.
14. Nechayev V. N Antibiotikoterapiya u novorojdenix i detey rannego vozrasta , yekaterinburg. 2009g.
- 15.Prokopseva N.A..., Starix E.F.,. Avdeyeva R.A.,. Neyman ye.G. Patologiya nedonoshennix detey. Rostov-na-Donu. 2007g.
16. Ramn G.T. Suxix “Bazovaya pomosh' novorojdyonnomu – mejdunarodniy opit. Moskva. 2008g.
- 17.Ratner A.YU. Nevrologiya novorojdennix.Moskva.2005g.
- 18.Raxmankulova Z.J., Ismailova M.A. Zabolevaniye novorojdennix detey. Uchebnoye posobiye dlya neonatologov.Tashkent – 2018g.
Rebenkom rukovodstvo dlya neonatologov. Toshkent – 2007g.
- 19.Resheniye problem novorojdennix. Integrirovaniye vedeniye beremennosti i rodov. Rukovodstvo dlya vrachey i meditsinskix sestr i akusherok. YUNISEF, 2008g.
- 20.Rooz R.O., Gensel'-Borovicheni. G. Prakticheskiye rekomendatsii po neonatologii. Moskva. Tibbiy adabiyotlar. 2011 y.
- 21.Rukovodstvo po reanimatsii novorojdennix. YUNISEF, 2006g.
- 22.Effektivnaya perinatal'naya pomosh' i uxod (EPU). VOZ.2010g.

References

23. World Health Organization, UNICEF. Child mortality report. 2019
24. World Health Organization. Liberia tackles measles as the Ebola epidemic comes to an end. June 2015. [Last accessed on 2020 April 21]. <https://www.who.int/features/2015/measles-vaccination-liberia/en/>
25. Robertson T, Carter ED, Chou VB, Stegmuller A, Jackson BD, Tam Y, Sawadogo-Lewis T, Walker N. Early estimates of the indirect effects of the COVID-19 pandemic on maternal and child mortality in low-income and middle-income countries: a modelling study. *The Lancet Global Health*. Published: May 12, 2020. DOI: [https://doi.org/10.1016/S2214-109X\(20\)30229-1](https://doi.org/10.1016/S2214-109X(20)30229-1)

5.3. Internet saytlari:

1. <http://www.medicalstud.ru/med-ge>
2. <http://www.pharmamed.ru/mg>
3. <http://www.rmj.net> <http://www.eurasiahealth.org/attaches/80/8064/225.doc>
4. <http://www.eurasiahealth.org/attaches/85/8545/677.doc>
5. <http://www.ahrq.gov/http://www.ahrq.gov/hiddenmenu>
6. <http://www.firstgov.gov/http://www.firstgov.gov/>
7. <http://www.avsc.org>
8. <http://www.rcog.org.uk/medical/greentopguide.html>
9. www.mediasphera.aha.ru/pediatr/ped-mn.htm
10. www.mediasphera.aha.ru/pediatr/ped-mn.htm – Rossiyskiy vestnik perinatologii i pediatrii
11. washington.edu/NICU-WEB/
12. www.mcw.edu/peds/neonate/nicu.html
13. www.perinatology.com/guidelines.htm Net
14. [www. Ziyo](http://www.Ziyo)
15. www.MedPortal.ru
16. www.evrika.ru
17. www.Med-edu.ru
18. www.med-info.ru
19. www.medagent.ru
23. www.ziyonet.uz
24. www.journals.medi.ru
25. www.edu.uz

“TIBBIYOT KASBIGA KIRISH” MODULIDAN SILLABUS

Modulning to'liq nomi	Asab tizimini perinatal patologiyasi (1blok. tug'ruq jarohati)		
Modul kodi:	Kredit hajmi: umumiy - 8 kredit SHundan:	Modul o'tilish davri:	ECTS value:

	JB – 8 kredit: ON –0 kredit YAB – 0 kredit	1 semestr	
Ta'lim yo'nalishi	70 910306 – Neonatologiya	2 bosqich magistratura	
Modulning davomiyligi	8 hafta		
O'quv soatlari xajmi:	Jami soat:	240	
	SHuningdek:		
	ma'ruza	-	
	amaliy mashg'ulot	120	
	mustaqil ta'lim	120	
O'quv modulining statusi	Klinik modullar bloki		
OTM nomi, manzili	TashPMI		
Kafedra nomi	neonatologiya		
Mazkur kursning o'qituvchilari haqida ma'lumot	Ma'ruzachilarning F.I.SH. Amaliy mashg'ulot o'tkazuvchilarning F.I.SH.	E-mail: E-mail:	
Mashg'ulot vaqti va joyi			
Modulning mazmuni	YAngi tugilgan chaqaloqlarni parvarishlash asoslari, ona va bola salomatligini saqlash, yangi tug'ilgan chaqaloqlik davrini tug'ruq jarohatlarini va asab tizimini perinatal patologiyasi uchraydigan kasalliklarni. davolash va profilaktikasini buyicha uz ichiga oladi.		
Prerekvizitlar	Anatomiya, fiziologiya, patfiziologiya, bioximiya fanlari, klinik farmokologiya nazariy qismi hisoblanadi.		
Postrekvizitlar	YAngi tug'ilgan chaqaloqlar va neonatal parvarish tamoyillari moduli keyinchalik neonatal nevrologiya,, bolalar kasalliklari, akusher va ginekologiya , modullari uchun nazariy zamin bo'lib xizmat qiladi.		
Modulning maqsadi	davlat ta'lim standartlari va malaka talablarida magistr talabani bilimi, ko'nikma va kompetensiyalariga qo'yilgan talablarga muvofiq o'quv rejaga kiritilgan muayyan modul tomonidan mehnat bozori talablariga, xamda sertifikatsiya va keyingi litsenziyalash talablariga to'liq javob beradigan mutaxasislarni sifatli tayarlashdan iborat.		
Modulning vazifalari	– tug'ruq jarohatlarini etiologiyasi patogenezi xaqidagi bilimlarni zamonaviy darajada shakllantirish; neonatal davri kasalliklari diagnostikasini zamonaviy usullarini qo'llash buyicha bilimlarni shakllantirish va natijalarini taxlil kilishni urgatish; neonatolog amaliyotida zarur buladigan davolash diagnostika tadbirlari xajmini mustaqil aniqlash kunikmalarini shakllantirish. YAngi tug'ilgan chaqaloqlik davrida yuzaga keladigan shoshilinch xolatlarda ko'rsatiladigan zamonaviy yuqori malakali tibbiy yordam kunikmalarini o'rgatish. Turli patologiyali chaqaloqlarga utkazaladigan reabilitatsiya tadbirlari xaqidagi bilimni shakllantirish;		
Modul bo'yicha talabalar bilimi, ko'nikma va malakalariga	Talaba tasavvurga ega bo'lishi kerak: tug'ruq jarohatlari bor chaqaloqlarning va orqa miya va yelka chigali tug'ruq jarohatlari tashxisoti va davolash usullarining yangi texnologiyalari. Talaba bajara olishi lozim:		

qo'yiladigan talablar	<p>-Teri tug'ruq travmasiga ishlov berish;</p> <p>- yelka suyagi shikastlanganda bog'lami quyish (Dezo bog'lami);</p> <p>-tonusini, mushak kuchini baholashni, pay reflekslarini) tekshirish</p> <p>-fiziologik reflekslarni o'tkazish texnikasini;</p> <p>- ota-onalarga tug'ruq jarohati bo'lgan chaqaloqlarni parvarishi bo'yicha maslahatlar berish;</p> <p>- tug'ruq jarohatlari perinatal parvarish sifatini tashkil qilish</p> <p>Talaba quyidagi ko'nikmalarga ega bo'lishi lozim:</p> <p>-<i>Orqa miya va periferik asab tizimining jaroxatida:</i> qo'lning aktiv xarakterini chegaralanishi, yuz assimetriyasi, bo'yin kiyshiqiligi, bulbar buzilishlar, nafas olish buzilishi, tiqilib qolishi, oyoq xarakterini chegaralanishi, kaft va tayanch reflekslarning sustligi, tonusini, mushak kuchini baholashni, pay reflekslarini) tekshirish.</p> <p>-<i>Yumshoq to'qimalar, paylar va suyaklarning jaroxatida:</i> bo'yin qiyshiqiligi, bo'g'im va qovurg'a funksiyasining buzilishi, kefalogematoma, yumshoq to'qimalar jaroxatidan so'ng qoldiq holatlar (dumba, boshning sochli qismi, yuz), yelka suyagi shikastlanganda bog'lami quyish (Dezo bog'lami), parvarish qilish.</p> <p>-Antibakterial davolash;</p> <p>-Gematologik tashxislash usullarining ma'lumotlarini baxolash;</p> <p>-Ob'yektiv tekshiruvda mushak tonusidagi o'zgarishlarni, reflekslar xarakterini, uning reduksiya vaqtini, reflekslar shakillanishini aniqlashi;</p>
Ta'lim berish usullari	amaliy mashg'ulotlar.
Ta'minot	videofil'mlar, mul'timediyali va o'qituvchi komp'yuter dasturlardan, o'qitish metodikasidagi yangi texnologiyalardan, mavzular bo'yicha nazariy bilimlarni so'rashdan foydalaniladi; bakalavrlarning mustaqil ishi, individual va guruhli prezentatsiyalar, uyga berilgan vazifalarni tayyorlash, referatlar yozish, testlar, vaziyatli masalalar va boshqalar.

O'qitish natijalari:

Modulni yakunlaganda talaba biladi:

- tug'ruq jarohatlarining zamonaviy patogenetik mexanizmlari patomorfologiyasini.
- tug'ruq jarohatlarining klinik kechishi hususiyatlari, asoratlari.
- tug'ruq jarohatlarining zamonaviy tasnifini.
- tug'ruq jarohatlarini davolashning zamonaviy usullarini.
- neonatolog quyidagi shoshilinch holatlarni klinik ko'rinishlarini va tashxislash mezonlarini bilishi kerak: kalla suyagi ichi tug'ruq jarohatlari, orqa miya tug'ruq jarohatlari hamda tez tibbiy yordam ko'rsatish.
- chaqaloqning og'irlik xolatini baxolash; zaruriy tez yordamni ko'rsatish;
- zaruriy qo'shimcha tekshiruv usullarini aniqlash (laborator, rentgenologik, funksional .
- tashxis qo'yish; davolash olib borish re'jasini, taktika va sxemasini asoslash;
- zaruriy kompleks davolash-profilaktika choralarini o'tkazish;

Modulni yakunlaganda talaba bajara oladi:

- chaqaloqlarda asosiy fiziologik va patologik reflekslarni tekshirish hamda baholash
- laborator va instrumental tekshirish shu jumladan NSG, KT usullarni tahlil qilish.

- tashxisni shakllantirish
- Teri tug'ruq travmasiga ishlov berish,
- elka suyagi shikastlanganda bog'lam quyish (Dezo bog'lami),
- tug'ruq jarohatlari perinatal parvarish sifatini tashkil qilish

O'qitish natijalari:

Modulni yakunlaganda talaba biladi:

- tug'ruq jarohatlarining zamonaviy patogenetik mexanizmlari patomorfologiyasini.
- markaziy nerv tizimining perinatal jarohatlanishning zamonaviy patogenetik mexanizmlari patomorfologiyasini;
- markaziy nerv tizimining perinatal jarohatlanish klinik kechishi hususiyatlari, asoratlarini.
- markaziy nerv tizimining perinatal jarohatlanish zamonaviy tasnifini;
- markaziy nerv tizimining perinatal jarohatlanish davolashning zamonaviy usullarini;
- zamonaviy klinik-laborator, instrumental va funksional tekshirish usullarini;
- muddatiga yetib va muddatiga yetmay markaziy nerv tizimining perinatal jarohatlanish bilan tug'ilgan chaqaloqlarni o'tkir va o'tkir osti davrida malakali olib borish va reabilitatsiyasini chaqaloqning og'irlik xolatini baxolash;
- zaruriy tez yordamni ko'rsatish;
- zaruriy qo'shimcha tekshiruv usullarini aniqlash (laborator, rentgenologik, funksional .
- tashxis qo'yish; davo olib borish re'jasini, taktika va sxemasini asoslash;
- zaruriy kompleks davo-profilaktika chora tadbirlarini o'tkazish;

Modulni yakunlaganda talaba bajara oladi:

- chaqaloqlarda asosiy fiziologik va patologik reflekslarni tekshirish hamda baholash
- laborator va instrumental tekshirish shu jumladan NSG, KT usullarni tahlil qilish.
- tashxisni shakllantirish
- REG, neyrosonografiya, komp'yuter tomografiyasi va boshqa tekshirish usullarining natijalarini interpretatsiyasini
- tonusini, mushak kuchini baholashni, pay reflekslarini tekshirishni;
- spastiklik, spastiklikni baholash shkalalarini,
- orqa miya suyuqligi taxlilining interpretatsiyasini o'tkazish;
- fiziologik reflekslarni o'tkazish texnikasini;
 - ota-onalarga nerv tizimining perinatal patologiyasi bilan bo'lgan chaqaloqlarni parvarishi bo'yicha maslahatlar berish;
 - nerv tizimining perinatal patologiyasi bilan perinatal parvarish orqa miya suyuqligi taxlilining interpretatsiyasini o'tkazish.